

Ekologiya terrorçusu

Beynəlxalq ictimaiyyət Hayastanın bölgəni təhdid edən növbəti ekocinayətinə susmamalıdır

Otuz il ərzində torpaqlarımızı işğal altında saxlayan erməni vandalları Qarabağ və Şərqi Zəngəzurdə ekoloji terrora əl ataraq bulaqlarımızı, çaylarımızı qurudub, meşələrimizi qırıb, yandıraraq, flora və faunamıza qənim kəsiliblər. Bu gün Hayastanın ekocinayətinin faciəvi izlərini işğaldan azad edilən ərazilərimizə səfər edən hər kəs ürəkaçırılı ilə seyr edir.

Dağıdılmış, viran edilmiş evlər və infrastrukturla yanaşı, təbiətimiz də məhv edilib, sıx meşələrimizdən bir nişanə qalmayıb, çoşub-daşan çaylarımız, çağlayan bulaqlarımız qurudulub. Bir sözlə, özlərini hay adlandıran bu vəhşi tayfanın nümayəndələri ərazilərimizdə "ölü torpaq" siyasəti həyata keçirərək ekosistemimizi tamamilə məhv ediblər.

Kəlbəcər, Laçın və Ağdamı boşaltmaq üçün Azərbaycanın humanist mövqeyi nəticəsində haylara verilən əlavə vaxtda onların tərkd etdikləri evləri, meşələri yandırmaları, ağacları kəsmələri, eləcə də ötən il qanunsuz məskunlaşdıqları Laçın şəhərini, Zabux və Sus kəndlərini boşaldan zaman yenə də evlərə, meşələrə od vuraraq vəhşiliklərini bir daha dünyaya nümayiş etdirmələri də yaddaşlardan çıxmayıb.

Hazırda Hayastanın Naxçıvan Muxtar Respublikası ilə həmsərhəd bölgədə -

Arazdəyəndə iri metallurjiya zavodu inşa etmək kimi xəbis planı isə təbiət qənimətlərinin ekocinayətlərini bundan sonra da davam etdirmək niyyətlərindən xəbər verir.

Haylar növbəti dəfə beynəlxalq hüququ kobud şəkildə pozdular

Hayastanın ekoloji terror siyasəti sayəsində transsərhəd çay olan Oxçuçayın tamamilə təhlükə mənbəyinə çevrildiyi faktlarla sübuta yetirilib. Bu çay Ermənistan ərazisində daim çirkləndirildiyi üçün, sözün əsl mənasında, zəhər mənbəyinə çevrilib. Bununla bağlı aparılan araşdırmalar zamanı aşkar olunub ki, Qafan və Qacaran dağ-mədən sənayesinin tullantı suları təmizlənmədən birbaşa Oxçuçaya axıtılır. Nəticədə çirklənmə səviyyəsinin normadan dəfələrlə artıq olması Oxçuçayın su ehtiyatlarının istifadəsinin yararsız hesab edilməsinə gətirib çıxarıb.

Beynəlxalq aləmin bu cinayətlərinə susqunluq göstərməsindən, cəzasızlıq mühitindən istifadə edən Hayastan indi də Naxçıvanla həmsərhəd bölgədə - Arazdəyəndə iri metallurjiya zavodu inşa etmək istəyir. Artıq bununla bağlı erməni sosial şəbəkələrində görüntülər yayılıb, eləcə də Ermənistanın iqtisadiyyat naziri Vahan Kerobyan iri metallurjiya zavodunun inşasının aparılması ilə bağlı sosial media hesabında məlumat verib.

Yayılan məlumatlara əsasən, Ermənistan Azərbaycanın Naxçıvan Muxtar Respublikası ilə həmsərhəd bölgəsində - Arazdəyəndə illik istehsal gücü 180 milyon olacaq iri metallurjiya zavodunu inşa etməyə hazırlaşır. Tikintiyə 70 milyon dollar sərmayə yatırılacaq.

Bu, Ermənistanın növbəti dəfə beynəlxalq hüququn norma və prinsiplərini, xüsusilə BMT-nin Avropa İqtisadi Komissiyasının Transsərhəd kontekstdə ət-

raf mühitə təsirin qiymətləndirilməsi haqqında Konvensiyasının (Espo Konvensiyası) müddəalarını kobud surətdə pozması deməkdir. Belə ki, Espo Konvensiyasının müddəalarına görə, konvensiya tərəfi öz ərazisində planlaşdırdığı iri təsərrüfat fəaliyyətinin digər ölkələrin ərazisinə mənfi ekoloji təsiri olduğu halda, bu fəaliyyəti həmin ölkənin müvafiq qurumları ilə razılaşdırmalı, ətraf mühitə təsirin qiymətləndirilməsi ilə bağlı sənəd

hazırlamalıdır. Bu baxımdan Ermənistan Espo Konvensiyasının üzvü olaraq sözügedən fəaliyyətə başlamazdan öncə Azərbaycanın və təsirə məruz qalan ərazilərdə ictimaiyyətin transsərhəd ətraf mühitə təsirin qiymətləndirilməsi prosesində iştirakını təmin etməli idi.

Azərbaycanlı ekoloqlardan dünyaya çağırış

Azərbaycan Ekologiya və Təbii Sərvətlər Nazirliyinin Naxçıvan Muxtar Respublikası ilə sərhəddə Hayastanın zavod tikməsi ilə bağlı yaydığı bəyanatında bildirilir ki, Ermənistan tərəfindən beynəlxalq hüquq, o cümlədən ekoloji hüquq normalarına riayət edilməməsi ilk hal deyil. Bir müddət əvvəl Metsamor Atom Elektrik Stansiyasının ərazisində yeni nüvə reaktorunun tikintisi planları ilə əlaqədar Azərbaycan Espo Konvensiyası çərçivəsində Ermənistanla qarşı iddia irəli sürmüş və Ermənistanın konvensiyanın müddəalarına əməl etmədiyini barədə qərar çıxarılmışdır: "Ermənistanın regionun ekoloji təhlükəsizliyinə zərər vuran, beynəlxalq hüquq normalarına zidd olan əməllərini qətiyyətlə pisləyir, beynəlxalq ictimaiyyəti bu məsələyə xüsusi diqqət göstərməyə çağırırıq".

Azərbaycanda fəaliyyət göstərən ekoloji yönümlü QHT-lər də Ermənistanın

yeni ekoloji fəlakətə yol açacaq bu layihəsi əleyhinə birgə bəyanat səsləndiriblər. Ekoloqlarımız ABŞ dövlətinə və Ermənistan ekoloqlarına da çağırış ünvanlayaraq bu metallurjiya zavodunun zəhərli kimyəvi tullantılarının bölgədəki ekosistemə böyük zərər vura biləcəyini, onun tullantılarının Araz çayına axıtılması riskinin həm çaydakı canlı aləm, həm də Arazın suyundan suvarma üçün istifadə edilən geniş təsərrüfatlar üçün həyəcən signalı olduğunu vurğulayıblar: "Ermənistanın dağ-mədən sənayesində heç bir beynəlxalq standartlara əməl edilməməsi həm Azərbaycan, həm də ümumilikdə bölgə üçün ciddi ekoloji təhdid yaradır".

Göründüyü kimi, Hayastan növbəti dəfə beynəlxalq hüququn norma və prinsiplərini kobud şəkildə pozaraq və ən əsası, fəlakətə nəticələnməyini bilib-bilə ölkəmizlə sərhəddə iri metallurjiya zavodu tikmək kimi çirkin bir plan gerçəkləşdirmək istəyir. Bu isə zavodun fəaliyyəti başlayacağı halda təkə Azərbaycanın deyil, ümumilikdə regionun ekoloji terrorla üz-üzə qalacağı deməkdir.

Odur ki, nə qədər gec deyil, beynəlxalq ictimaiyyət Hayastanın növbəti ekoloji fəlakətə səbəb olacaq əməlinə qarşı biganəlik nümayiş etdirməməli, bu ekocinayətə "dur" deməlidir.

*Yasəmən MUSAYEVA,
"Azərbaycan"*